

Το Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών «Ελληνορωμαϊκές-Ελληνοϊταλικές Σπουδές» του Τμήματος Ιταλικής Γλώσσας και Φιλολογίας του ΕΚΠΑ και το Σεμινάριο Ιταλικής Ιστορίας και Ιστοριογραφίας, σας προσκαλούν στη σεμιναριακή διάλεξη του κ. **Ιωάννη Α. Παναγιωτόπουλου**, Επίκουρου Καθηγητή Γενικής Εκκλησιαστικής Ιστορίας, του Τμήματος Θεολογίας (Θεολογική Σχολή του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών), με θέμα:

Όσιος Νείλος ο Καλαβρός, 910-1004.

Η διάλεξη θα πραγματοποιηθεί την Τρίτη 16 Μαΐου 2017 στη Φιλοσοφική Σχολή του ΕΚΠΑ (17:00, αίθουσα 812).

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Όσιος Νείλος ο Καλαβρός (910-1005)

Ο όσιος Νείλος ο Καλαβρός είναι μία από τις σημαντικότερες αββαδικές μορφές του Ι΄ αιώνα. Ζει στη Δύση, σε μια περίοδο παράλληλη με την άνθιση του Αγίου Όρους. Η δράση του δείχνει μια απολύτως αντίστοιχη προς την Ανατολή «ησυχαστική» κίνηση, που προέρχεται από τις κοινές παραδόσεις στον ενιαίο βυζαντινό, ρωμαϊκό καλύτερα, χώρο, και πηγάζει από την μεγάλη παράδοση του Μοναχισμού στην Παλαιστίνη, την Αίγυπτο και την Συρία, που λόγω της κρίσης που προκάλεσε η Αραβική κατάκτηση, μεταφέρθηκε εντός των ορίων του Ρωμαϊκού Κράτους, και πλέον γνώρισε μια νέα περίοδο άνθισης.

Ο όσιος Νείλος είναι γνήσιο τέκνο του ρωμαϊκού μοναχισμού στην Ιταλία. Γεννήθηκε στο Ρυσιάνο, σημερινό Ροσάνο, της Καλαβρίας το έτος 910. Η περιοχή ήταν το Άγιο Όρος της Ιταλίας, καθώς υπήρξε σπουδαίο μοναστικό κέντρο τον Θ΄ και τον Ι΄ αιώνα. Σε ηλικία 30 ετών εγκατέλειψε την οικογένεια του και ενώ προσήλθε στις σκήτες του Αγ. Μερκουρίου, τελικά εκάρη μοναχός στη Μονή του Αγ. Ναζαρίου του Σαλέρνου. Επέστρεψε στον Αγ. Μερκούριο, όπου ασκήτευσε για μια δεκαετία (943-953). Στη συνέχεια σε δικό του αγρόκτημα ίδρυσε τη Μονή του Αγίου Αδριανού, όπου ασκήτευσε επί 25 έτη (953-979). Αναχώρησε και από εκεί εγκαθιστάμενος με τη συνοδεία του για δεκαπέντε έτη, συνολικά 60 αδελφοί, στο Βαλλελούκιο, μετόχι της Μονής του Αγίου Βενεδίκτου του όρους Κασίνου. Λόγω της αδυναμίας πνευματικής συνοδοιπορίας με τον νέο ηγούμενο των Βενεδεκτίνων, αναχώρησε από το μετόχι και η αδελφότητα για δέκα έτη (994-1004) εγκαταστάθηκε στο Σέρπερι

της Γαΐτας. Το 1004 έφυγε ξανά για να καταλήξει στη Ρώμη, όπου αποφασίζει στο Τούσκουλο, σημερινή Κρυπτοφέρρη, να χτίσει νέο μοναστήρι. Πριν ολοκληρωθούν οι εργασίες εγκαταστάθηκε στη Μονή της Αγίας Αγάθης, όπου και *κοιμήθηκε* με τον εσπερινό της 25^{ης} Σεπτεμβρίου 1004. Τάφηκε στις 26 Σεπτεμβρίου 1004 στην ανεγειρόμενη μονή της Κρυπτοφέρρης, ως ακρογωνιαίος λίθος της νέας Μονής.

Ο Βίος του οσίου σώζεται σε ένα αντίγραφο, ακρωτηριασμένος περγαμηνός κώδικας, της Μονής της Κρυπτοφέρρης του τέλους του ΙΑ΄ αι. [Crypt. Gr B.β. II (430)], ενώ αντίγραφα αυτού σώζονται στην Παρισινή και τη Βατικανή Βιβλιοθήκη. Ο Βίος έχει γνωρίσει διάφορες εκδόσεις. Πιθανότερος συγγραφέας θεωρείται ο μαθητής του όσιος Βαρθολομαίος ο Νέος (981-1055), περί το 1020 με 1055. Η πρώτη σωζόμενη λατινική μετάφραση είναι του συνίτη καρδινάλιου Φραγκίσκου Συρόπουλου (1556) και διασώζει και τα απολεσθέντα μέρη του Ελληνικού κώδικα της Κρυπτοφέρρης.

ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Ο **Ιωάννης Α. Παναγιωτόπουλος** είναι Επίκουρος Καθηγητής (2016) του Τμήματος Θεολογίας του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών (ΕΚΠΑ). Γεννήθηκε στην Αθήνα το 1970, κατοικεί στο Ίλιον και κατάγεται από το Τουρκολέκα Αρκαδίας. Πτυχιούχος του Τμήματος Θεολογίας του ΕΚΠΑ (1993), ειδικεύτηκε στη Γενική Εκκλησιαστική Ιστορία. Έλαβε μεταπτυχιακούς τίτλους από το University of Durham (1997) και το ΕΚΠΑ (1998), και Διδακτορικό Δίπλωμα από το ΕΚΠΑ (2002).

Υπηρέτησε τη στρατιωτική του θητεία ως έφεδρος αξιωματικός (1997-1998). Εργάστηκε ως Καθηγητής στην ιδιωτική Μέση Εκπαίδευση (1999-2004) και στη Δημόσια Μέση Εκπαίδευση (2007-2010). Το 2010 διορίστηκε Λέκτορας του ΕΚΠΑ. Είναι ο βασικός διοργανωτής της «Συνάντησης της Ανάφης», ενός διεθνούς συνεδρίου που φέτος θα επαναληφθεί για έβδομη φορά και ασχολείται τα τελευταία χρόνια με τη βυζαντινή παρουσία στην Ιταλία.

Έχει πλούσιο συγγραφικό έργο, ενώ αρθρογραφεί συστηματικά. Με έντονη πολιτική και κοινωνική δραστηριότητα, διετέλεσε Πρόεδρος των μεταπτυχιακών φοιτητών του Τμήματος Θεολογίας του ΕΚΠΑ (1994-1996, 2000-2002) και των μεταπτυχιακών του ΕΚΠΑ (1996), υπηρέτησε ως Ειδικός Σύμβουλος στη Γενική Γραμματεία Ενημέρωσης (2004-2007), συνεργάτης στο Διορθόδοξο Κέντρο της Εκκλησίας της Ελλάδος (2009-2010) και ως Γενικός Γραμματέας Μέσων Ενημέρωσης (2012-2014), ενώ ήταν υποψήφιος Βουλευτής στις εκλογές του Ιανουαρίου 2015.